

3. Ποικιλία
- Μανράθερος Γραμμενίσα*
- (
- Tr. durum*
- DESF.,
- Reichenbacheri*
- KÖRN)

$$\frac{\mu\eta\kappa\omicron\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 8,88 \quad \frac{\kappa\acute{\omicron}\psi\iota\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 0,88$$

4. Ποικιλία
- Θεσσαλικός Ντεβές*
- (
- Tr. durum*
- DESF.,
- Hordeiforme*
- HOST.)

$$\frac{\mu\eta\kappa\omicron\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 7,5 \quad \frac{\kappa\acute{\omicron}\psi\iota\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 0,83$$

5. Ποικιλία
- Ρουσάς*
- (
- Tr. durum*
- DESF.,
- Hordeiforme*
- HOST)

$$\frac{\mu\eta\kappa\omicron\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 5 \quad \frac{\kappa\acute{\omicron}\psi\iota\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 0,78$$

6. Ποικιλία
- Πλαίτσα*
- (
- Tr. durum*
- DESF.,
- Hordeiforme*
- HOST)

$$\frac{\mu\eta\kappa\omicron\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 3,5 \quad \frac{\kappa\acute{\omicron}\psi\iota\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 0,4$$

7. Ποικιλία
- Ασπη Γραμμενίσα*
- (
- Tr. durum*
- DESF.,
- Valenciae*
- KÖRN).

$$\frac{\mu\eta\kappa\omicron\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 6,88 \quad \frac{\kappa\acute{\omicron}\psi\iota\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 0,88$$

8. Ποικιλία
- Τριμήνι*
- (
- Tr. durum*
- DESF.,
- fastuosum*
- LAG.)

$$\frac{\mu\eta\kappa\omicron\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 8,88 \quad \frac{\kappa\acute{\omicron}\psi\iota\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 0,77$$

9. Ποικιλία
- Καμπούρα*
- (
- Tr. durum*
- DESF.,
- Melanopus*
- AL.)

$$\frac{\mu\eta\kappa\omicron\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 7,5 \quad \frac{\kappa\acute{\omicron}\psi\iota\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 0,83$$

10. Ποικιλία
- Μαυρόσταχυς*
- (
- Tr. durum*
- DESF.,
- Coerulescens*
- BAYLE)

$$\frac{\mu\eta\kappa\omicron\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 4,66 \quad \frac{\kappa\acute{\omicron}\psi\iota\varsigma}{\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma} = 0,66$$

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ.—Πόθεν τὸ ἐθνικὸν Σκιπετάο*, ὑπὸ κ. Ἀντωνίου Χ. Χατζῆ
Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Σίμου Μενάρδου.

Ἀπὸ πολλῶν αἰῶνων κοιναὶ περιπέτειαί ἦν ὡσαν τὰ δύο γειτονικὰ φύλα, τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Ἀλθανούς· τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἔχουσι κοινούς· τοὺς δεσμοὺς τούτους ἀείποτε ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη ἐξῆρεν· ἐπέπρωτο, ἵνα καὶ τὸ ἐθνικὸν ὄνομα τῶν Ἀλθανῶν ἐνισχύσῃ τοὺς δεσμοὺς τούτους.

Τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα τῶν λαῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ἀνέκαθεν ἔτυχον ἰδιαίτερας ἐρεύνης καὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς σπουδαίας μελέτας. Τὸ ὄνομα Ἕλλην καὶ τὸν λόγον τῆς ἐπεκτάσεως αὐτοῦ ἐπειράθη νὰ ἐρμηνεύσῃ πρὸ δύο καὶ πλέον χιλιετηρίδων ὁ μέγας ἱστορικὸς Θουκυδίδης· ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις τὸ ζήτημα τοῦτο ἀψηχόλησε πολλοὺς καὶ σπουδαίους φιλολόγους καὶ γλωσσολόγους¹. Τὸ ὄνομα τῶν

* Ἀνεκοινώθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 28 Φεβρουαρίου.

¹ Ἡ ζήτησις τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀνόματος Ἕλλην ἤγαγέ με εἰς τὴν παροῦσαν ἔρευναν.

Γερμανῶν ἀφορμὴ ἐγένετο νὰ γραφῶσι σπουδαῖται καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐνδιαφέρουσαι διατριβαί¹.

Ὡς γνωστόν, αἱ γείτονες ἡμῶν Ἀλβανοὶ² καλοῦσιν ἑαυτοὺς *Škipetar* (*Škipetar*). Περὶ τοῦ ἐτύμου τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ὀνόματος ἐγράφησαν, ὡς εἶναι εὐνόητον, πολλά.

Οἱ Ἀλβανοὶ λόγιοι κοινῶς συνάπτουσι τὸ *Škipetar* πρὸς τὴν ἀλβανικὴν λ. *škipje* (=ἀετός)· ὁ N. Jokl, *Linguistisch-kulturhistorische Untersuchungen aus dem Bereiche des Albanischen*, Berlin - Leipzig, 1923, σ. 307, σημ. 1, ὀνομάζει τὴν ἐτυμολογίαν ταύτην eine volksetymologische Verknüpfung.

Ἄλλοι συνῆψαν τὸ ὄνομα τῶν Ἀλβανῶν πρὸς τὴν λατινικὴν λέξιν *accipiter* (=ἰέραξ), ἕτεροι πρὸς τὴν ἀλβανικὴν λ. *škemp* (=βράχις)· ὁ ἀοιδίμος Κωνστ. Παπαρηγόπουλος³ ἄγνωστον πόθεν παραλαβὼν, συνάπτει πρὸς τὴν πόλιν τῆς Δαρδανίας τοὺς *Σκούπους* (τὰ νῦν *Σκόπια*).

Αἱ νεώτεροι ἐτυμολογίαι εἶναι τρεῖς. Ὁ Gustav Meyer, (*Etymologisches Wörterbuch der albanesischen Sprache* (1891), λ. *škipón* σ. 411), συνῆψε πρὸς τὸ λατίν. *excipio* (=ἐννοῶ)· κατ' αὐτὸν *Škipetar*=der Verstehende, ὁ ἐννοῶν. Ἀλλὰ ταύτην ἀνῆρσεν ὁ K. Treimer ἐν τῷ περιοδικῷ *Indogermanische Forschungen* (35, 1915, σ. 135 κέ)⁴ οὗτος ὀρμαῖται ἀπὸ τοῦ ἐπιρρήματος *škip* (καὶ *sküp*), ὅπερ θεωρεῖ σύνθετον ἐκ τοῦ *š* καὶ τοῦ *kíp*, ὅπερ συνάπτει πρὸς τὸ τοσκικὸν *kípi*=Haufe, σωρός· ἀλλὰ ταῦτα δὲν δύνανται νὰ πείσωσι, διότι πολλὰ τὰ ὑποθετικὰ καὶ βεβιασμένα παρουσιάζουσι πιστεύω, ὅτι οὐδεὶς ἀναγκάζεται νὰ ἀποδεχθῆ, ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ *š* εἶναι τὸ Ἰνδογερμανικὸν *sm*—*sem*!

Τέλος ὁ Lambertz παρὰ Oberhammer, *Die Balkanvölker* (Vorträge des Vereins zur Verbreitung naturw. Kenntnisse in Wien, 57, σ. 330), νομίζει ὅτι τὸ ὄνομα τῶν Ἀλβανῶν, ὅπερ συνάπτει πρὸς τὴν ἀλβαν. λ. *škipje* (=ἀετός), ἀρχικῶς ἐδήλου totem (=ἰερὸν ζῷον) τι ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σκενδέρβη⁵.

Ὁ Jokl (ἔ. ἄ. σ. 307, σημ. 1) εὕρισκει μὲν τὴν ἐτυμολογίαν ταύτην δυνατὴν, δὲν θεωρεῖ ὅμως ἐπαρκῶς ἠτιολογημένην.

Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότατον εἶναι τόδε· πάντες μόνον τὸ ἐπιρρήμα *škip* πειρῶνται νὰ ἐρμηνεύσωσιν· οὐδεὶς ὅμως λέγει πῶς ἐκ τοῦ ἐπιρρήματος *škip* προῆλθε τὸ

¹ Καὶ ἐσχάτως πάλιν νέα ἀνακινήσις ἐγένετο τοῦ ζητήματος.

² Ὁ ὀρθότερος τύπος εἶναι Ἀλβανίτης (πρὸς τὸ κοινὸν Ἀρβανίτης), ὅστις εἶναι συνήθης παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς συγγραφεῖσι. Περὶ τῶν ὀνομάτων τῶν Ἀλβανῶν βλέπε ὀλίγα τινὰ καὶ παρὰ K. AMANTO, *Οἱ βόρειοι γείτονες τῆς Ἑλλάδος*, Ἀθήναι, 1923, σ. 136.

³ K. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ - Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ, *Ἱστορία Ἑλληνικοῦ ἔθνους*, ἔκδ. Ἐλευθερουδάκη, 4^α, σ. 298.

⁴ Ο JOKL ἔ. ἄ. σ. 307 νομίζει, ὅτι αἱ ἀντιρρήσεις τοῦ Treimer εἶναι jedenfalls beachtenswerte.

⁵ Περὶληψιν παρέχει ὁ JOKL ἔ. ἄ. σ. 307, 1.

Škipetár. Ὡστε σήμερον οὐδεμία ἐτυμολογία ὑπὸ πάντων παραδεκτῆ ὑπάρχει τοῦ ὀνόματος.

Ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι ἀναντιρρήτως οἱ Ἄλβανοὶ ὠνομάσθησαν Σκιπετάρ ὑπὸ τῶν γειτόνων αὐτῶν Ἑλλήνων.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι τὰ γενικὰ ἐθνικὰ ὀνόματα συνήθως δίδονται ὑπὸ τῶν γειτόνων ἢ συνοίκων λαῶν. Ὡς θὰ δεῖξωμεν προσεχῶς, τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος Ἑλληνες· ἀκριβῶς δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ἦγαγέ με εἰς τὴν παρούσαν ἔρευναν. Οὕτως οἱ Ἀστίγγανοὶ ἐκλήθησαν Τουρκόγιοι¹ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· οἱ αὐτοὶ καλοῦνται Bohémíens ὑπὸ τῶν Γάλλων. Οἱ Ἑλληνες τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ἐπέβαλον τὸν τύπον Ἴταλοὶ - Ἰταλία ἐγχώριον ὄνομα παραλαβόντες καὶ τροποποιήσαντες. Οἱ Τούρκοι καλοῦσιν ἑαυτοὺς μόνον Osmanli (Ὀθωμανοὺς ἢ μᾶλλον Ὀσμανίτας), Τούρκοι δ' ἐκλήθησαν ὑπὸ τῶν γειτόνων λαῶν· ἐσχάτως ἀπεδέχθησαν τὴν ὀνομασίαν ταύτην. Τὸ ἐθνικὸν ὄνομα Γραικὸς ἐπέβαλον ἡμῖν οἱ Ῥωμαῖοι. Περὶ τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος Ἀλβανίτης ἰδὲ κατωτέρω. Ἄλλα παραδείγματα παραλείπω.

Νῦν ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ὄνομα Σκιπετάρ· εἰς τὴν εὑρεσιν τοῦ ἐτύμου αὐτοῦ βοηθεῖ ἡμᾶς ἡ κατάληξις - ἀρ(ις)² αὕτη συνηθέστατα ἐν τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ δηλοῖ καὶ τὸν φέροντα τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον· πρβ. σπαθάρις, λαμπαδάρις, ἀρκιμπουζάρις κ. ἄ.

Ἐν τῇ ῥίζῃ σκιπετ - ζητητέα ἡ ἰταλικὴ λ. schioppetto³ = ὄπλον πυροβόλον (τουφέκιον).

¹ Τὸ Γίφτος εἶναι τὸ τουρκικὸν kifti καὶ οὐχὶ τὸ Αἰγύπτιος κατὰ τὸν καθηγητὴν Π. ΚΑΡΟΛΙΑΝΗ.

² Αὕτη προήλθεν ἐκ τῆς λατινικῆς -arius· περὶ τῶν εἰς — ἄριος καὶ — ἄρις ὀνομάτων ἐν τῷ βυζαντιανῷ Ἑλληνισμῷ βλ. Σ. ΨΑΛΤΗΝ, Grammatik der byz. Chroniken, σ. 258.

³ Ἡ λ. εἶναι ὑποκοριστικὴ τῆς ἰταλ. λ. schioppo (= ὄπλον, τουφέκιον), ἣτις προήλθεν ἐκ τῆς λατινικῆς scloppus = πλαταγὴ· αὕτη κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἐσήμανε καὶ τὸ πυροβόλον ὄπλον· οὕτως ὁ Μαρτίνος Crusius ἐχρήσατο τῇ λέξει ἐν τῷ Diarium, 5, 1593, σ. 529· πρβ. Β. ΜΥΣΤΑΚΙΑΝΗ, Ἐπειρηκὸς ἐταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν, 5, 1928, σ. 155: habebat scloppum· πρβ. καὶ DU CANGE.

Παρὰ τῶν δυτικῶν παρελάβομεν ἡμεῖς οἱ Ἑλληνες ἤδη τὸν ΙΕ' αἰῶνα· πρβ. Νέον Ἑλληνομνημονα, 5, 1908, σ. 410 κέξ. Πρώτη μνεῖα παρὰ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΝΑΝΩ, Βόννη, σ. 469, στ. 17, ἐνθα κακῶς γράφεται σκλόπους.

Ἐν τῷ Συναξαρ. τιμημ. γαδ. στίχ. 339 (Wagner), ὅπερ ἐγράφη μὲν τὸν ΙΕ' αἰῶνα, διεσώθη δὲ ἐν κώδικι τοῦ 1508 - 1560 μ. Χ., ἀναγινώσκομεν: «σκλόπες, μπουμπάρδες, βόλια, δισάνας (κῶδι, δισάκκια Wagner, <καὶ> μηχανέ(s) ἢ <καὶ> μάγγανα ἢ μᾶλλον <κ>αὶ βοτάνε(s) [=πυρτιδας· πρβ. Μ. ΣΤΕΦΑΝΙΑΝΗ, Λεξικογρ. ἀρχ., 1918, σ. 83] Χατζῆς) γιομάτον»· νομίζω, ὅτι ἀσφαλῶς ὀφείλομεν νὰ διορθώσωμεν σκλόππους καὶ οὐχὶ σκλόπες (σκλώπα = σκῶψ, εἶδος γλαυκός).

Τὸ σκλόππος τοῦτο ἐσώθη νῦν ἐν Τριγλίᾳ (ἀρχ. Βρυλλίφ τῆς Βιθυνίας)· πρβ. ΤΡ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΝΗ,

Ὡς γνωστόν, τὰ πυροβόλα ἔπλα εἰσήγοντο εἰς τὴν Ἀνατολὴν κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ἐκ τῆς Ἰταλίας, ἐν ἣ ἤχημαζεν ἡ ὄπλουργία· οὕτω τὸ καριοφίλι προσήλθεν ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ Carlo e figlio κλπ.¹

Ἡ λέξις *schiorpetto* ἐν τῇ ἐλληνικῇ ἐμφανίζεται μόνον ὑπὸ τὸν τύπον *σκιππέτιο(ν)*²· τὸ πρῶτον συναντῶ αὐτὸν ἐν κυπριακῷ κώδικι (I5' ἢ IZ' αἰῶνος) περιέχοντι δημῶδες κυπριακὸν κείμενον, περὶ οὗ ἐκτενῆ μελέτην ἔγραψεν ὁ συνάδελφος Χρ. Παντελίδης, (Ἀθηνᾶ, 34, 1922, σ. 130 κέξ.) Ἐν τῷ κώδικι ἀπαντῶσιν Ἀθηνᾶ ἔ. ἄ. σ. 163) αἱ ἄλλ. *σκιππέτιον* (=ὄπλον), *σκιππετιὰ* (=τουφεκοβολισμός) καὶ *σκιππετιάρης* (=ὄπλοφόρος). Τὸν τύπον *σκεππέτιον* περιέχει τὸ κυπριακὸν ὁμοίως «Τραοῦδιν τῆς Ζωγγραφοῦς» (*Διογραφία*, 8, 1921 σ. 193· στίχ. 53, ἔκδ. Σ. Μενάρδου)· ὁ στίχος ἀνήκει τῷ I5' - IZ' αἰῶνι.

Εἶτα ἀναφέρουσι τὴν λ. *σκιππέτιο* ὁ Θησαυρὸς Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητὸς (Ἐνετία, 1659), ἔγγραφον ἐκ Παξῶν (1769 - 1770)³ καὶ ὁ Weigel (1796) λ. *σκιπέτο*: die Muskete, die Flinte, il moschetto, lo schioppo⁴. Ὁμοίως μνημονεύεται ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπον *σκεπετιόν* (γρ. *σκεππέτιον*;) ἐν Ποιήμ. Λεονάρδου Φορτίου Ῥωμαίου παρὰ Legrand (Coll. de mon. 17, 1871).

Νέος Ἑλληνομνήμων, 6, 1909, σ. 250: «*σκόλοπος*. . . καλεῖται ἄθυρμά τι παιδικὸν ἐκ τεμαχίου κλωνὸς ἀκταίας». Καὶ ἐν Σικίνῳ (πρβ. Ζωγράφ. ἀγῶν. 1891, σ. 437) *σκόλοπος* = «*παιδιά* (γρ. ἄθυρμα)»· τοῦτο ἐν Νάξῳ καλεῖται *ἀχτύπαλος* (παρὰ τὸ κτυπῶ)· ἐν Κρήτῃ, ὡς φαίνεται (πρβ. Ἀρχ. τοῦ Ἰστορ. Λεξικοῦ), τοῦτο καλεῖται *σκιππέτιο*· ἐν Θήρᾳ *σκολοπός* (γρ. *σκόλοπος*;) ἢ ἄλλως καλουμένη *ξύλοτοφεκιά*.

Ἐκ τοῦ *σκόλοπος* οὗσ. ἡ *σκολοπέα* (ἢ *ἀκταία* ἐν Τριγλίᾳ· ἰδὲ ἀνωτ.) καὶ βῆμα *σκολοπάρω* ἢ *σκολοπέρω* (ἐν Θήρᾳ) = διαρρήγνυμι, διαρρήγνυμι παταγωδῶς (περὶ τῆς δι' ἐνός π γραφῆς ἰδὲ κατ.)· θὰ *σκολοπάρω* = θὰ *σκάσω*· *σκολοπάρει* αὐτὸ τὸ δέομα τὸ ἄγριο (*Παροασός*, 9, σ. 366 καὶ MEYER, Neugriechische Studien, 4, σ. 82)· τὸ ἐνετικὸν *schiofar* [(δι' ἐνός p) = διαρρήγνυσθαι], ἴσως προσήλθεν ἀπὸ τινος* *sclo(p)par*, ὅπερ παρελάβομεν ἡμεῖς.

Τὸ ἀπὸ τοῦ λατιν. *scloppus* προσελθὸν ἰταλ. *schiofpo* ἀρχικῶς θὰ εἶχε καὶ τὴν πρῶτην σημασίαν (πλαταγή)· ταύτην ἐνωρίς, ὡς φαίνεται, παρέλαθεν ἡ νέα ἐλληνικὴ· ἐν Κρήτῃ νῦν *σκιόππος* (ὀ) = ψόφος, κτύπος, βροντή, ἐπανειλημμένα κτυπήματα, «ξύλο»· ἐντεῦθεν ἐν Κρήτῃ β. *σκιοπλίζω* = «ξύλιζω» ἀνηλεῶς· ἴσως τὸ *σκιόππος* (*σκιοππιζω*) δύναται νὰ ἀναχθῇ καὶ εἰς τὸ ἐνετικὸν *schiofo* (πρβ. καὶ *schiofar* = διαρρήγνυσθαι), ὅπερ δι' ἐνός p γράφεται.

¹ Ἐτι πρβ. ΦΩΣΚΟΛΟΥ Φορτουάντου, ἔκδ. Ξανθοῦδίδου, πρᾶξ. Γ' σκην. α', σελ. 89.

² Ὁ τύπος *σκεππέτιο(ν)* εἶναι ὑστερογενής· ὁ παρὰ Legrand, Δεξ. ἐλληνογαλλ., τύπος *σκιόπετιο* ὀφείλεται εἰς πλάνην καὶ ἀγνοίαν.

³ Κατὰ τὸν Μ. ΔΕΝΔΙΑΝ, ὡς βλέπω ἐν δεξιῇ τοῦ Ἀρχείου τοῦ Ἱστορικοῦ λεξικοῦ· πρβ. καὶ κατωτ. σ. 106.

⁴ Ὁ SOMAVERA (1709) τὸ *schiorpetto* οὐχὶ ὀρθῶς μεταφράζει *τουφεκία*· διότι *schiorpetto* = *schiofpo*· πρβ. FERRARI - CACCIA, Gran dizionario Italiano - francese e francese - italiano 1874, λ. *schiorpetto*.

Νῦν ἡ λέξις *σκιππέττο* λέγεται ἐν Κρήτῃ (= τουφέκι, δπλον)¹ ἐν Καρπάθῳ ἀκούονται καὶ οἱ δύο τύποι *σκιππέττο* καὶ *σκεππέττο*² ἐν Μεγίστῃ (Καστελλορίζῳ) *σκιππέττο* καλεῖται διὰ τὴν ὁμοιότητα ὁ ἰσχνὸς μὲν ἀλλὰ νευρώδης ἄνθρωπος (πρβ. flinta [δπλον]—Φιλίντας, καριοφίλι—Καριοφίλης)³ ἐν Λιθουσίῳ (Μ. Ἀσίας) *σκιππετουν* = δπλον ἐν Κύπρῳ τὸ *σκιππέττο* ἔγινε *σκεππέττο* (ἐν ἄσματι: Δελτ. Ἱστορ. ἔταιρ., 5, 1900, σ. 344), *σκιππέττος*⁴ (Δαογραφία, 6, 1917 σ. 393, στίχ. 94)⁵ καὶ *σχεππέττος* (βλ. Σακελλαρίου, Κυπριακά, Ἀθήναι, 1891, 2, σ. 779)⁶ περὶ τῆς λέξεως *σκιππέττο* βλ. καὶ Meyer, Neugriechische Studien, 4, 1895, σ. 82.

Ἐν Καρπάθῳ *σκιππεττέα* (*Ἐλυμπος) καὶ *σκιππετιὰ* (Μέση Κάρπαθος) = ἐκπυρσοκρότησις ἐν Σίφνῳ (βλ. χειρόγραφον Ἱστορ. λεξικ., ἀρ. 160, σ. 7) *σκεππετιὰ* καὶ ἐν Κύπρῳ *σχεππετιὰ* = πυροβολισμός.

Τέλος αὐτὸ τοῦτο τὸ *σκιππετιὰρις* (= «ὄπλοφόρος, ἀρματωλός»: Φιλίστωρ, 4, 1863, σ. 523) λέγεται νῦν ἐν Κρήτῃ⁷ περὶ τοῦ κυπριακοῦ *σκιππετιὰρις* εἴπομεν ἀνωτέρῳ (σ.105).

Ἐν Ἀρτοτίνῃ (νομοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος) τοποθεσία τις καλεῖται (τοῦ) *Σκιππιτάρου*⁸ (πρβ. Ἀρχεῖον Ἱστορ. Λεξικοῦ)⁹.

Τέλος ἐν Παξοῖς ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπον *σκεππέττο* ἐμφανίζεται ἐν ἐγγράφῳ τοῦ 1769-1770 (παρὰ Μ. Δένδια κατὰ τὸ Ἀρχεῖον Ἱστορ. λεξικοῦ): *ἠῦραμεν τὸν αὐτὸν Ἀνδρέαν σκοτωμένον ἀπὸ σκεππέττο*.

Ἐν Κερκύρῃ (χ. Ἀργυράδες) κατὰ τὸν Γερ. Σαλδᾶνον (χειρόγρ. ἐν Ἀρχεῖῳ Ἱστορ. λεξικοῦ, σ. 56) λέγονται αἱ λλ. *σκεππέττο* καὶ *σκεππεττέα*¹⁰. Περὶ τῆς λ.

¹ Πρβ. Φιλίστωρ, 4, 1863, σ. 523 καὶ χειρόγραφον ἐν Ἀρχεῖῳ Ἱστορ. λεξικοῦ, ἀριθ. 324 σ. 14 καὶ ἀριθ. 325 σ. 117: Ἐν Κρήτῃ παρὰ τοῖς παισὶ *σκιππέττο* = σκλόππος (ἰδ. κατ.).

² Καὶ παροιμία ἐν Καρπάθῳ: δίνει τοῦ νοῦς (= ἐνόος) σπαθὶ καὶ τ' ἄλλουνοῦ *σκιππέττο*.

³ Τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα Σκοππεττέας (Μάνη) ἴσως ἀπὸ τοῦ *Σκιππεττέας προῆλθε (σκοπ-διὰ τὸ σκοπός;).

⁴ Ἐν Κύπρῳ τὸ σύμπλεγμα σκ τρέπεται εἰς παχὺ σ (γαλλ. ch).

⁵ Ὁ στίχος ἀνήκει πιθανῶς τῷ ΙΓ' - ΙΖ' αἰῶνι.

⁶ Ἡ παρὰ τοῖς ἐλληνοφώνοις τῆς Calimera (Κάτω Ἰταλίας) λ. *skiuppetta* (ἢ *σκιουπέττα*) εἶναι ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἰταλ. λ. *schioppetto* εἰλημμένη.

⁷ Κατὰ τὸν συνάδελφον Στ. Δεινάκιν λέγεται ἐν Κρήτῃ παρὰ τοῖς παισὶ καὶ ἐν προσφωνήσει: *ξάδερφέ μου σκιππεττάρι* (Σκιππεττάρι;).

⁸ Ἴσως ὁμοῦ ἀπὸ τινος Ἀλθανοῦ διότι ἐν Ναυπακτίᾳ νῦν *σκιππεττάρις* = μεγαλόσωμος ὡς γνωστόν, οἱ Ἀλθανοὶ (*skipetár*) εἶναι ὑψηλοὶ τὸ ἀνάστημα.

⁹ Ἡ λ. *σκιππεττάρις* ἐν γενικωτέρῃ νῦν χρήσει δὲν εἶναι ἐκλιπόντος τοῦ δπλου οὕτω μετ' ὀλίγα ἔτη ἐλάχιστοι μόνον θὰ γινώσκωσι τὰς ὀνομασίας τῶν δπλων μάουξερ, μαρτίνι, σασεπῶ, καραμπίνα, λαζαρίνα καὶ λοιπῶν τὸ καριοφίλι ζῆ μόνον ἐν τῇ ποιήσει.

¹⁰ Πρβ. καὶ Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ, Καραθέλας, σ. 32 (*σκεππεττιὰ*).

σκιπετίτο ἔχω καὶ ἄλλοθεν πληροφορίας, ὅτι λέγεται ἐν χωρίοις τῆς Κερκύρας.

Ἡ γειτνίασις τῆς Κερκύρας καὶ αἱ ἀπὸ αἰώνων πολλαὶ καὶ ποικίλαι σχέσεις τῶν Ἀλβανῶν πρὸς τὴν Κέρκυραν ἀρκοῦσι νὰ καταστήσωσι πιθανὴν τὴν ὑπόθεσιν μου, ὅτι οἱ Κερκυραῖοι εἶναι οἱ δόντες τὸ ὄνομα εἰς τοὺς Ἀλβανούς¹. Δὲν ἀποκλείω ὅμως καὶ τοὺς Ἡπειρώτας καὶ Μακεδόνας, γείτονας ὁμοίως τῶν Ἀλβανῶν².

Ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ πάντες ἀπὸ αἰώνων ὀπλοφοροῦσιν, εἶναι ἱκανῶς γνωστόν ἐν Ἀλβανίᾳ νῦν ὃ μὴ ὀπλοφορῶν καταφρονεῖται· περὶ τῶν Ἀλβανῶν ἰσχύει ὅτι ὁ Θουκυδίδης λέγει περὶ τῶν βαρβάρων καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων Ἑλλήνων ἐν Α 5, 3: *τό τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις ταῖς ἡπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ληστείας ἐμμεμένηκε*. Α 6, 1 *πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλάς εἰσιδροφόρει*. . . καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὀπλων ἐποιήσαντο, ὥσπερ οἱ βάρβαροι.

Ἴσως οἱ Ἀλβανοὶ ὡς μισθοφόροι (ἀρματωλοὶ) — φέροντες σκιπετίτον — ἐγνώσθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὅτι καὶ ἐμισθοφόρουσιν εἶναι γνωστόν ἱστορικῶς· οὕτω μεταξὺ τῶν Stradioti πολλοὶ ἦσαν Ἀλβανοί³.

Ἡ χώρα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὤφειλε νὰ κληθῆ Σκιππετταρία: κατὰ τὰ Ἀρβανίτης — Ἀρβανιτία (νῦν Ἀρβανιτιά), Βούλγαρος — Βουλγαρία κ. ἄ. Τὸ *Σκιππετταρία — *Škippetteri - a⁴ δι' ἀπλολογίαν ἐγένετο Škiperi - a⁵· τὴν ἀπλολογίαν διηκολύνει ἡ ἀναλογία· τὰ ὀνόματα πασῶν τῶν ἀλβανικῶν περιφερειῶν εἶναι τετρασύλλαβα· πρβ. Arberi - a (= Ἀλβανία)⁶, Toskeri - a (= Τοσκερία, χώρα τῶν Τοσκῶν, τῶν Τόσκηδων), Gegeri - a (= Γεγερία, χώρα τῶν Γκέγκηδων), Liaperi - a (= χώρα τῶν Λιαπῶν, τῶν Λιάπηδων), Tšameri - a (= Τσαμουριά, χώρα τῶν Τσάμηδων)⁷ κ. ἄ. Ὅμοίως παρ' ἡμῖν ὁ κάτοικος τῶν Ἰωαννίνων (σλαβ. Γιάνινα) δὲν καλεῖται Γιανινιώτης ἀλλὰ Γιανιώτης· πρβ. καὶ Καρίτενα-Καριτινός⁸.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω λοιπὸν τὸ ὄνομα Škipetár (γράφε Škipettár) δὲν εἶναι

¹ Ἴσως ἐν αὐτῇ τῇ Κερκύρᾳ ὑπηρετοῦν σκιππετοφοροῦντες οἱ Ἀλβανοί.

² Ἐρευνα ἐν Ἡπείρῳ καὶ Μακεδονίᾳ ἴσως ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ λ. σκιπετίτο (— σκιππεττάρης) λέγεται καὶ ἐν αὐταῖς· παλαιότερον ἀσφαλῶς θὰ ἦτο ἐν χρήσει καὶ ἐν αὐταῖς.

³ Δύναται τις ἐπίσης πιθανῶς νὰ εικάσῃ, ὅτι μόνον οἱ Ἀλβανοὶ μισθοφόροι ἔφερον κατὰ τινὰ χρονικὴν περίοδον σκιππετίτον καὶ πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλων ἐκλήθησαν σκιππεττάρηδες (πρβ. νῦν sarabiniieri = Ἴταλοὶ χωροφύλακες)· εἶτα τὸ ὄνομα Σκιππεττάρης ἐδίδοτο ἀδιακρίτως τοῖς Ἀλβανοῖς μισθοφόροις καὶ μὴ.

⁴ Κατὰ τὸ Alberi - a, Toskeri - a, Gegeri - a κλπ. Καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τὸ αῖον διὰ τὸ βῶ ἠδύνατο νὰ τραπῇ εἰς εῖον.

⁵ Ἡ ἀπλολογία συνέβη ἴσως καὶ ἐν τῷ ἐπιθέτῳ *škipeterist) škiperist.

⁶ Πρβ. MEYER ἔ. ἄ. λ. arberi, σ. 14.

⁷ Ἐντεῦθεν τὰ ἐπιθέτα arberist (= ἀλβανικός), toskerist, gegerist, liaperist, tšamerist κ. ἄ.

⁸ Δύναται τις νὰ παραβάλλῃ καὶ τὸ ἔξῃς: ἐν Κρήτῃ παρὰ τὸ μπαϊράκι (τουρκ. bairak = σημαία), ὅπερ ἐθεωρήθη ὑποκοριστικόν, ἐπλάσθη ἡ λ. βήμομπάιρο (= ἔρημον μπαϊράκι).

πολύ ἀρχαῖον· εἶναι νεώτερον τῆς ἀνακαλύψεως τῆς πυρίτιδος ἢ μᾶλλον τῆς χρησιμοποίησεως τῶν πυροβόλων ὄπλων· ἐν Κύπρῳ εἶδομεν, ὅτι αἱ λλ. σκιππέττοι καὶ σκιππεττάρεις μνημονεύονται ἐν κώδικι τοῦ ις' — ιζ' αἰῶνος.

Πράγματι οὐδεμία ἀρχαιότερα τῶν χρόνων τούτων μνεῖα τοῦ ὀνόματος Škipe-tár ὑπάρχει· ἐν Acta et diplomata res Albaniae mediae aetatis illustrantia, 2, σ. 289, οὐ μόνον ἀναποδείκτως, ἀλλὰ καὶ λίαν τολμηρῶς νομίζουσιν οἱ ἐκδόται, ὅτι τὸ ἐν ἐγγράφῳ τοῦ τέλους τοῦ ιδ' αἰῶνος μνημονευόμενον οἰκογενειακὸν ὄνομα Schibudar (καὶ Schipuder) δύναται ἴσως νὰ ἔξη σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ Škipetár.

Ὅπως ἀθασανίστως ἀπεδέχθησαν τὸν συσχετισμὸν ὁ M. v. Šufflay παρὰ L. v. Thalloczy, Illyrisch-albanische Forschungen, 1, σ. 253, ὁ Jokl ἔ. ἄ. σ. 307, σημ. 1 καὶ οἱ Kretschmer-Gurakuqit, Ditunija gjuhore indogjermane, Tίρανα, 1923, σ. 27.

Πιστεύω, ὅτι πρῶτοι οἱ εἰρημένοι θὰ σπεύσωσι νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν πλάνην αὐτῶν.

Τέλος ὀφείλω νὰ τονίσω, ὅτι ὀνοματοθετεῖ ἦσαν μόνον οἱ Ἑλληγες (Κερκυραῖοι, ἢ καὶ Ἑπειρῶται καὶ Μακεδόνες)¹ καὶ οὐχὶ οἱ Ἴταλοί· διότι οἱ Ἴταλοὶ καλοῦσι schioppettiere τὸν φέροντα schioppetto· ἔτι πρὸς. carabinieri (ὁ φέρων carabina), alabardiere (ὁ φέρων alabarda), moschettiere (ὁ φέρων moschetto), archibusiaria (ὁ φέρων archibuso, ὁ ἀρχιμπουζάρης παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ ἰταλοελληνικὸν λεξικὸν τοῦ Somavera), granatiaria (ὁ φέρων granata, ὁ γρεναδιέρος) κ. ἄ.π. Τὰ αὐτὰ παρατηροῦμεν περὶ τοῦ πορτάρεις (βυζαντ.) καὶ πορτιέρης (ἰταλ. portiere).

Ὅστω διὰ τῆς ἡμετέρας ἐτυμολογίας, ἣτις ὄλως ἀδιόστως ἐρμηνεύει τὸ ἐθνικὸν ὄνομα τῶν γειτόνων Ἀλθανῶν, διὰ νέων ἀρρήκτων δεσμῶν συναπτόμεθα πρὸς τὸ φιλικὸν ἔθνος τῶν ἀπογόνων τοῦ Σκενδέρβεη.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ.—Πόθεν τὸ ρῆμα ρουμπώνω*, ὑπὸ κ. Φαίδωνος Κουκουλέ.

* Ἀνεκoinώθη ὑπὸ κ. Σίμου Μενάρδου.

Τὸ ρῆμα ρουμπώνω εἶναι γνωστὸν σήμερον πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ σημαίνει α') ἐκθαμβῶ τινα, κάμνω αὐτὸν νὰ περιέλθῃ εἰς ἀφασίαν, χαύνωσιν καὶ

¹ Καὶ τὸ ὄνομα Ἀλθανίτης (Ἀλθανός) οἱ Ἑλληγες ἔδωκαν· πρὸς K. AMANTON, Οἱ βόρειοι γείτονες τῆς Ἑλλάδος, σ. 135. Τὸ Ἀρθανίτης παρέλαβον καὶ οἱ Τοῦρκοι (Arnaüt)· καὶ περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου δύναται νὰ γραφῇ ἀξιόλογος μελέτη.

* Ἀνεκoinώθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 28 Φεβρουαρίου 1929.